

Til regjeringen

NEI TIL SØNDAGSÅPNE BUTIKKER

Norsk Sentrumsutvikling sier ubetinget nei til regjeringens ønske om å tillate søndagsåpne butikker. Etter NSUs oppfatning bidrar forslaget hverken til økonomisk bærekraftige bysentra eller til positiv utvikling av sentrum i norske byer. Søndagsåpne butikker vil i hovedsak komme de store kjøpesentrene til gode og dermed undergrave sentrum som byens hovedarena for handel, kultur og opplevelser.

NSU avviser også regjeringens tilleggsforslag om å la spørsmålet om søndagsåpne butikker avgjøres lokalt, og ser på dette som et rent taktiskpolitisk sidespor. Etter NSUs oppfatning er det søndagsåpne butikker i seg selv, som er saken, ikke hvilken forvaltningsinstans som gir tillatelsen.

Dagens åpningstider er tilfredsstillende

NSU finner dagens ordning fullt ut tilfredsstillende, både for de næringer som i særlig grad blir berørt og for befolkningen som helhet. Gjeldende butikkåpningstider med gjeldende unntaksbestemmelser anses som et gode, og befolkningens muligheter til å handle i sin alminnelighet er godt ivaretatt gjennom generelt lange åpningstider på ukens hverdager.

Manglende konsekvensanalyse – unødvendig sjansespill

NSU beklager at regjeringen synes å ville realisere søndagsåpne butikker, uten at konsekvensene av dette er utredet – både hva angår handelen i sentrum og for sentrum i sin alminnelighet. Etter NSUs oppfatning er levende handel og økonomisk bærekraftige butikker det viktigste virkemiddel til et levende og vitalt sentrum i byen - uten handel dør sentrum.

Erfaringer fra Danmark

NSU tar regjeringens manglende vilje til analyse og utredning av mulige konsekvenser av søndagsåpne butikker til etterretning, og viser til de erfaringer som er gjort i Danmark. Bransjeorganisasjonen De samvirkende Kjøbmænd (DSK) påviser og dokumenter at søndagshandelen i det alt vesentlige er kommet de store kjøpesentrene i byenes randsoner til gode, med tilsvarende omsetningssvikt for sentrumsbutikkene, med de negative følger dette har fått for sentrum i byen. Erfaringene fra Danmark samsvarer med forventningene i Norge, ettersom om lag 70 % av medlemmene i den berørte bransjen ønsker ikke søndagsåpne butikker, mens bare 19 % er positiv eller «noe positiv» til regjeringens forslag, slik en undersøkelse fra Norsk Ledelsesbarometer fra 2013 viser.

Søndagshandel vil ramme mindre butikker i sentrum

NSU fraråder søndagsåpne butikker, ettersom dette i stor grad vil ramme mindre nisje-, spesial- og fagbutikker i sentrum, til forskjell kjederelaterte butikker i kjøpesentrene – og dernest butikkens kunder som følgelig må bære kostnadene i form av økter priser på varene.

Søndagsåpne butikker vil favorisere kjøpesentrene utenfor sentrum

NSU har merket seg at de store aktørene i dagligvarebransjen, som primært er lokalisert i kjøpesentrene utenfor sentrum gjennomgående ønsker å holde åpent på søndager. Dette bidrar til å forsterke kjøpesentrenes posisjon vis a vis de mindre dagligvarebutikkene i sentrum. Regjeringen ønske om å unngå forskjellsbehandling vil i realiteten føre til større forskjeller mellom butikkene fordi forutsetningene for bærekraftig butikkdrift er totalt ulike. Skillelinjene kommer til å gå mellom frittstående butikker i sentrum og butikkene i de store kjøpesentrene i byens randsoner.

Søndagsåpne butikker vil forverre rammevilkårene for sentrumsbutikkene

NSU beklager at regjeringen ikke vil erkjenne den markante forskjell i rammevilkårene som råder mellom frittliggende butikker i sentrum og butikker lokalisert i de store kjøpesentre i byenes randsoner. Hertil kommer den selvmotsigelse som ligger i regjeringens påstand om at butikkene selv kan vurdere de åpningstider de vil tilby. Denne «valgfrihet» er av ren formalteoretisk karakter, fordi butikkene i realiteten ikke har noe valg. I sentrum tvinges butikkene av konkurransehensyn til å holde åpent, samtidig som butikkene i kjøpesenteret tvinges av kjøpesenterledelsen, som fastsetter åpningstidene. Med et gjennomgående fragmentert og uensartet mønster av (hovedsakelig) frittstående butikker i sentrum, vil søndagsåpne butikker ikke være aktuelt for et stort flertall av disse, med de negative følger dette vil få for sentrum.

Omsetningsforskyvning og kostnadsøkning

Søndagsåpne butikker vil av åpenbare grunner ikke føre til høyere omsetning totalt sett, ettersom befolkningens kjøpekraft ikke øker, det en handler for om søndagen har en følgelig ikke til å handle med de øvrige dager i uken. Søndagsåpne butikker vil imidlertid medføre økte personal- og driftskostnader som utvilsomt vil ramme butikkene bunnlinje direkte.

Sentrum må vitaliseres

Skal en lykkes i å vitalisere sentrum i norske byer og tettsteder, må regjeringens forslag om søndagsåpne butikker avvises, samtidig som det må legges til rette for en lovfestet ordning som muliggjør å organisere sentrum på en måte som vil gi bedre konkurransevilkår vis a vis kjøpesentrene i byens utkant.

Forslaget må trekkes

Norsk Sentrumsutvikling anmoder regjeringen om å trekke forslaget som vil tillate butikkene å holde åpent på søndager – med den begrunnelse at folk flest og de det berører mest ikke ønsker ordningen innført.